10. Kaip gimsta istorijos?

5–6 klasių koncentras

1

Užduotys ir klausimai

Jūs esate sukūrę ne vieną kūrinį – piešinį, pasakojimą ar eilėraštį.

1. Trumpai parašykite apie vieną iš jų – kaip kilo idėja jį sukurti?

Kompozitorius Džonas Keidžas, rašytojai Vytautas V. Landsbergis ir Alanas Maršalas pasakoja, kaip jie sukūrė savo kūrinius.

2. Palyginkite savo parašytą ir jų pasakojimus apie kūrinių atsiradimą: kuo jie panašūs ir kuo skiriasi?

10. Kaip gimsta istorijos?

5–6 klasių koncentras

* * *

Gyvenimo stebėjimas yra bene pagrindinis rašytojo darbas – viskas jau seniai pasaulio knygoje parašyta ir mums atsiunčiama ženklais, įvykiais, atsitikimais. Eini mišku ir pamatai iškritusį iš lizdo paukščiuką – jau istorijos pradžia. Rašytojas turi būt budrus, nepražiopsoti „siuntinėlio“ ir paskui tą likimo laiškelį išskleisti, išdidinti bei apžaisti eilėraštyje, pasakoje ar apsakyme.

Dauguma pasakų buvo parašytos stebint savo vaikus, reaguojant į jų problemas, interesus, baimes. „Pelytė Zita“ atsirado, kai jauniausioji dukra nuogąstavo, jog mama išeis į parduotuvę ir nebegrįš. „Arklys Dominykas“gimė, stengiantis atsakyt į kitos dukros klausimą – o kas bus po mirties, mes susitiksim?

Vienintelis Rudnosiukas gimė iš pokalbių su savim, su savo siela – gal tas rudanosis meškiukas ir yra jos atitikmuo: švelnus, tingus, liūdnokas, norintis visiems padėti, vienišas.

Rašytojas, režisierius
Vytautas V. Landsbergis

* * *

Kai pradedi kurti, viskas tavo kambary – tavo praeitis, draugai, priešai, menas, ir, svarbiausia, tavo paties mintys – yra jame. Bet kūrimo metu jie tave palieka, vienas po kito, ir tu lieki visiškai vienas. Ir tada, jei tau pasiseka, ir tu pats išnyksti.

Kompozitorius
Džonas Keidžas (John Cage)

* * *

Ši knyga yra mano vaikystės istorija. Jos puslapiuose aš aprašiau įvykius ir žmones, kurie man padėjo tapti tokiu, koks esu.

Bet aš norėjau padaryti daug daugiau, negu tik parodyti, ką pergyveno mažas berniukas, kuris turėjo vaikščioti su ramentais. Norėjau duoti praėjusios epochos paveikslą. Čia aprašyti žmonės yra tos epochos padarinys, ir jie taip pat nuėjo į praeitį. Priežastys, kurios padarė juos tvirtus, dorus ir atjaučiančius, užleido vietą kitoms priežastims, kurios taip pat padeda ugdyti gerą charakterį, bet pasikeitė laikas, ir žmonės tapo kitokie.

Norėdamas duoti to meto gyvenimo paveikslą, aš negalėjau apsiriboti vien tik faktais. Kartais keičiau aplinkybes, kelis charakterius jungiau į vieną, kai to reikėdavo, keičiau įvykių eigą, kad nenutrūktų veiksmas, ir kūriau dialogus, kurie gali atrodyti keisti žmonėms, kartu su manimi pergyvenusiems tuos laikus, kada buvo daug arklių.

Aš juos prašau atleisti. Rašydamas tokio pobūdžio knygą, neišsiversi vien tik faktais; tiesa, kurią šiuose puslapiuose noriu papasakoti, gali išryškėti, tik pasitelkus vaizduotę.

Rašytojas, knygos „Aš moku šokinėti per balas“ autorius
Alanas Maršalas

3. Kas, Jūsų nuomone, yra svarbiausia, kuriant pasakojimą? Kodėl?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

Dabar žvilgtelėkime į kūrimo procesą – į kūrybos dirbtuves, kaip kuriamas kūrinys. Nuo kilusios minties, idėjos iki kūrinio švarraščio – netrumpas kelias.

Užduotys

1. Prisiminkite Jums patikusį kūrinį (knygą, paveikslą, dainą, pastatą, filmą ar kt.). Užrašykite autorių, kūrinio pavadinimą ir schema perteikite, kokios žinios, patirtys, Jūsų nuomone, buvo reikalingos, kad autorius sukurtų šį kūrinį.

Autorius Kūrinys

2. Kūrinio kūrimo etapus surašykite nuosekliai, eilės tvarka, į žemiau pateiktus kūrinio kūrimo laiptelius.

Juodraščių tobulinimas
Sakinių tobulinimas
Teksto struktūros kūrimas
Sakinių ir pastraipų jungimas
Idėjos
Žodžių parinkimas („muzika“)
Pagrindinė mintis

10. Kaip gimsta istorijos?

5–6 klasių koncentras

Kūrimo pakopos

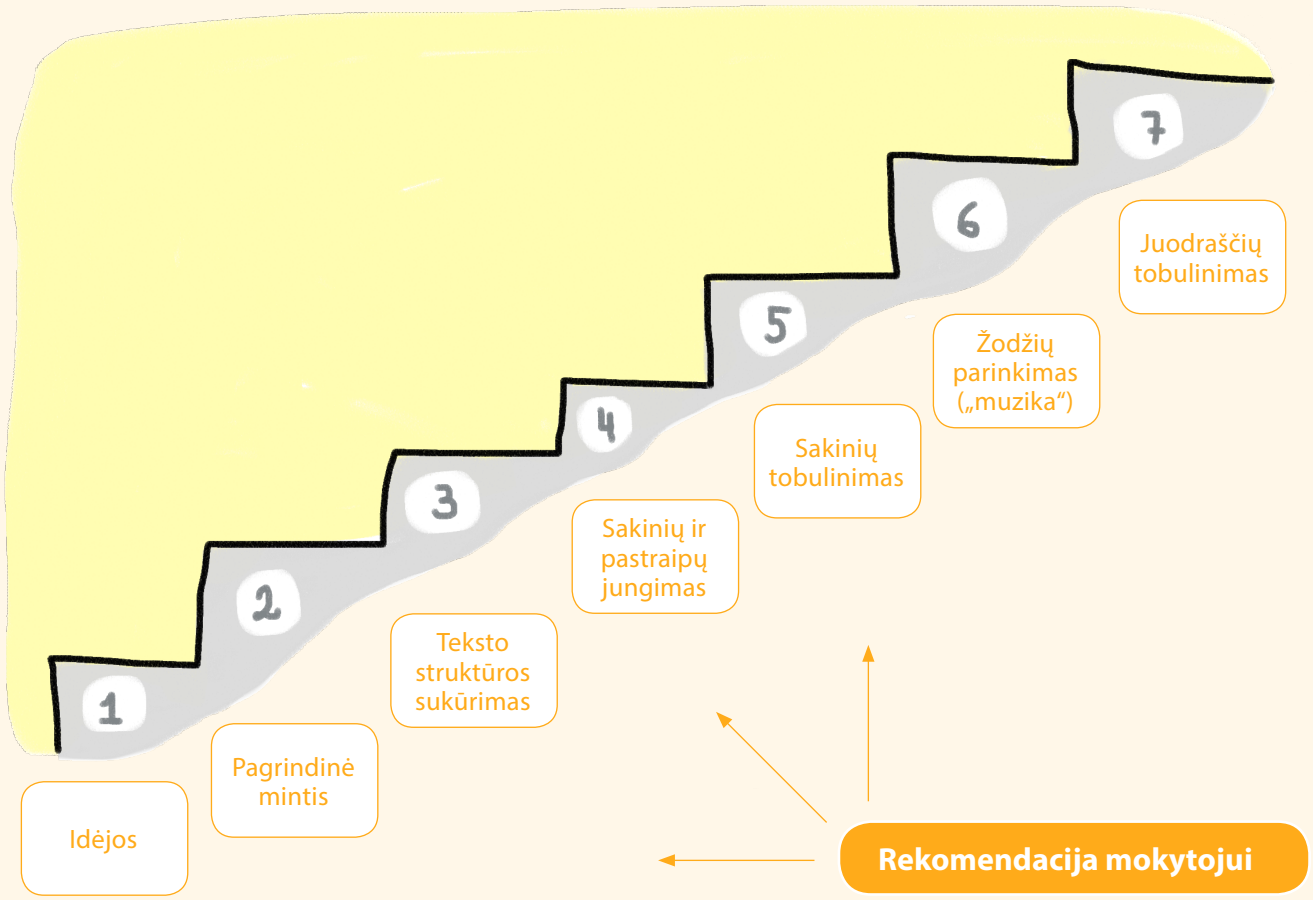

3. Remdamiesi savo rašytų darbų patirtimi, parašykite, kuo svarbus kiekvienas kūrimo etapas. Kuris iš jų Jums yra lengviausias ir sunkiausias? Kuriam, Jūsų nuomone, reikėtų skirti daugiau laiko? Kodėl?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3

Apibendrinamoji užduotis

Jūs – mokytojo padėjėjas. Parašykite mokytojo pateikto mokinio darbo komentarus. Rašinį aptarkite pagal kūrimo pakopose nurodytus aspektus (*išskyrus juodraščio tobulinimą*).

Metodinė rekomendacija mokytojui

3 užduočiai atlikti siūloma duoti mokinio rašinį arba kūrybinį darbą (pavyzdžiui, sukurtą pasakojimą ar novelę).

Kuriame Lietuvos ateitį
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

Specialieji moduliai parengti įgyvendinat Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro projektą „Mokinių akademinių gebėjimų atpažinimo ir jų ugdymo kokybės plėtra“. Visos teisės saugomos. Kopijuoti, platinti, naudoti ne projekto veikloms draudžiama.